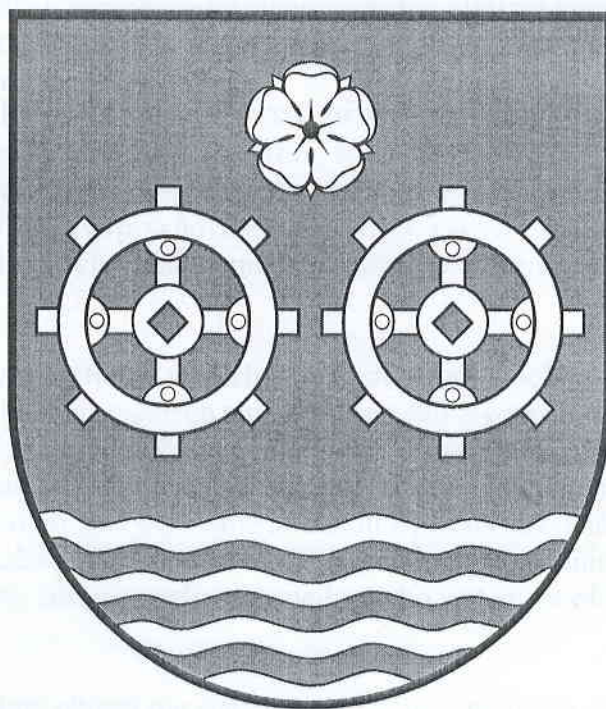

OBEC MLYNČEKY

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2018-2023

Návrh komunitného plánu

Vyvesený na úradnej tabuli obce dňa:	25.04.2018
Dátum začiatku lehoty na pripomienkové konanie:	25.04.2018
Dátum ukončenia pripomienkového konania:	09.05.2018

Komunitný plán

Schválené na rokovaní OZ dňa:	16.05.2018
Zverejnené na úradnej tabuli Obce Mlynčeky dňa:	17.05.2018
Komunitný plán nadobúda účinnosť dňom:	31.05.2018

OBSAH:

1. Základné vymedzenie problematiky
2. Analýza sociologických a demografických údajov
3. Sociálne znevýhodnené skupiny
4. Súčasný stav
5. Zabezpečenie starostlivosti o občana
6. Ciele rozvoja sociálnych služieb
7. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb
8. Záver

1. Úvod – Základné vymedzenie problematiky

Transformačné procesy spojené s decentralizáciou štátnej správy a skutočnosť, že Slovenská republika je členskou krajinou EÚ, sa prejavila aj v sociálnej oblasti. Lisabonská zmluva otvára nové možnosti fungovania spoločnosti aj na úrovni samospráv. Vytvárajú sa základy otvorenej občianskej spoločnosti v prostredí miest a obcí. Je to nový fenomén prijatia myšlienky a učenia sa jej uplatňovania v praxi – žiť komunitne a pre komunitu, spoločne identifikovať problémy a spoločne prispievať k riešeniu.

Slovo komunita pochádza z latinského *communitas*, čo znamená spoločenstvo, pospolitosť, obec, ale tiež spoločné nažívanie ľudí. Je to sociálny útvar charakterizovaný vonkajšími aj vnútornými znakmi na dvoch úrovniach:

1. na úrovni sociálnych väzieb medzi členmi v rámci vlastnej komunity
2. na úrovni sociálnych väzieb a špecifického postavenia komunity v rámci širšieho sociálneho prostredia.

Komunitná práca je proces pomáhajúci ľuďom, aby spoločnou aktivitou vyriešili problém miestnej komunity, prípadne zlepšili podmienky svojho života v komunite. Cieľom sociálnej práce s komunitou býva často ovplyvňovanie sociálnych zmien v určitej lokalite alebo organizácii utváraním žiaducich vzťahov medzi skupinami existujúcimi v konkrétnej komunite.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Slovo „plánovanie“ označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazvaného „súčasnosť“ do miesta pomenovaného „dohodnutá budúcnosť“. Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadania najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

O tom, že vývoj v sociálnej oblasti nie statický, ale naopak, podlieha značnej dynamike, nás presvedčila aj rozsiahla legislatívna činnosť, ktorá vyústila koncom roka 2008 do prijatia celého radu zákonných úprav, ako aj noviel zákonov v tejto oblasti. Základným zákonom je Zákon č.442/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb. Základným cieľom zákona je upraviť poskytovanie sociálnych služieb, vhodne podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

2. Analýza sociologických a demografických údajov

Poloha obce:

Obec Mlynčeka sa nachádza uprostred Popradskej kotliny v Kežmarskej pahorkatine na východnom úpätí Vysokých Tatier pod dolnou hranicou Tatranského národného parku vo výške 681 m nad morom. Rozprestiera sa na ľavom brehu Bielej vody.

Obec Mlynčeka má rozlohu 7,67 ha, vzdialené 6 km od okresného mesta Kežmarok. Obec susedí s obcami a mestami ako sú Kežmarok, Spišská Belá, Strážky, Rakúsy, Stráne pod Tatrami. Počet obyvateľov k 31.12.2017 bol 648 (ženy 331, muži 317).

Vznik obce:

V roku 1892 zástupcovia 6-tich rodín odkúpili pustnú hospodárstvo. Ponuka bola výhodná pre obidve strany a tak sa 6 rodín usadilo v bezprostrednej blízkosti kúpeľov. Takto bol vytvorený základ pre vznik osady. Osada sa od svojho vzniku postupne rozrástla, začiatkom 30-tych rokov mala 27 domov a v r. 1945 to už bolo 49 domov. Vývoj osady bol poznamenaný najmä dôsledkami prvej svetovej vojny a epidémiou v r. 1917-18. Počas prvej svetovej vojny bola z Tatry házu zriadená vojenská nemocnica. Z osady bola vytvorená samostatná obec až v roku 1956 po odčlenení od mesta Kežmarok.

V roku 1913 premenili osadu na detské proti tuberkulózne preventívium a v roku 1884 boli do umelých rybníkov vysadené lososy a pstruhy.

Erb obce:

V modrom štíte nad striebornou zvlňenou, tromi zvlňenými modrými brvnami preloženou zvýšenou päťou štítu dve zlaté štvoršpicové mlynské kolesá prevýšené striebornou čiernostredou a zlatokalíšnou ružou zavlnutých lupeňov.

Obyvateľstvo:

Mlynčeka patria medzi menšie obce Kežmarského okresu.

Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry: priemerný vek 39,57 k 31.12.2017

K 31.12.2017 spolu: 648 (muži 317, ženy 331)

Vek	Počet obyvateľov
0 - 14	114
Muži 15-59	221
Ženy 15-59	212
Muži 60 a viac	42
Ženy 60 a viac	59

Rok	Poč. obyvateľov
1990	508
1991	509
1992	518
1993	530
1994	540
1995	555
1996	567
1997	564
1998	571
1999	573
2000	577
2001	592
2002	606
2003	614
2004	623
2005	618
2006	624
2007	625
2008	631
2009	629
2010	629
2011	624
2012	631
2013	636
2014	631
2015	636
2016	635
2017	648

Podľa uvedených údajov možno konštatovať, že počet obyvateľov má mierne stúpajúci charakter.

Školstvo – Základná škola a Materská škola

Z výstavbou základnej školy sa začalo v roku 1925 a do užívania sa odovzdala v roku 1929. V roku 1936 bola zriadená školská záhrada a v roku 1946 bol zavedený elektrický prúd do školskej budovy.

Základnú školu navštevuje v školskom roku 2017/2018 17 žiakov, materskú školu 24 detí a v jedálni sa stravuje cca 70 ľudí. Jedáleň poskytuje stravu žiakom základnej a materskej školy a jej zamestnancom a dôchodcom prihláseným na odber obedov.

Služby

V súčasnosti okrem tradičnej poľnohospodárskej výroby, práce v lesoch a priemyselných závodoch v Kežmarku, čoraz väčšia časť obyvateľstva nachádza prácu v cestovnom ruchu, ktorému sa od r.1881 začala prispôbovať aj výstavba obce.

Nezamestnanosť

Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva za prácou dochádza denne alebo týždenne, niekedy aj v dlhších intervaloch. Veľa občanov odchádza za prácou do zahraničia.

Intenzívny pohyb za prácou, ktorý sa prejavuje vo veľkom rozsahu dochádzky za zamestnaním poukazuje na úzke pracovné väzby medzi sídelným útvarom Mlynčeky a centrami Kežmarok, Poprad a Vysoké Tatry.

3. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivец, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na

- a) **seniori a zdravotné ťažko postihnutí občania**
- b) **nezamestnaní**
- c) **deti a mládež**

Seniori a zdravotné ťažko postihnutí občania

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť základnej organizácie Klub dôchodcov pri Obecnom úrade v Mlynčekoch, ktorá sa snaží organizovať pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v obci. Zdravotne ťažko postihnutým občanom je obec nápomocná, či už v poradenských službách pri vyplňaní žiadostí na príspevky na rôzne kompenzácie, pri posudzovaní na sociálnu odkázanosť z možnosťou pridelenia opatrovateľky alebo pri vybavovaní žiadosti o umiestnenie do domova sociálnych služieb.

Identifikácia problémov:

- chýba denné centrum pre seniorov
- osamelí seniori so zdravotnými problémami

Nezamestnaní

V spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Kežmarku obec organizuje verejnoprospešné práce, menšie obecné služby pre obec v zmysle Zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 52 a Zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi v platnom znení § 10 ods. 3, ods. 9., alebo pri poskytnutí finančného príspevku vytvára pracovné miesta pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podľa §54 ods.1 zákona o službách zamestnanosti. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb dlhodobo nezamestnaných, ktorí majú problém uplatniť sa na trhu práce.

Identifikácia problémov:

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie

- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti
- narastá skupina občanov, ktoré nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami, ktorí nemajú riadny príjem a ktoré sa dostávajú do situácie pod úroveň životného minima

Uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím

Skupinu občanov, ktorej sociálne problémy vzniknú ako následok zdravotného postihnutia, ktoré je buď vrodené, alebo následkom úrazu, či choroby rozdeľujeme do základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutie
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka druhov a foriem ich poskytovania.

Deti a mládež

Obec v rámci svojich finančných možností prevádzkuje Základnú školu a Materskú školu, školský klub detí a školskú jedáleň. Pre športové vyžitie detí najmä v čase osobného voľna slúži futbalový klub, DHZO, Zumba, aerobik a iné športové aktivity. Aktívne a s vynikajúcimi výsledkami už vyše 7 rokov pracuje eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí. Cieľom hnutia je pomáhať pri výchove a neformálnom vzdelávaní detí a mladých ľudí na zrelé kresťanské osobnosti podieľajúce sa na rozvoji spoločnosti, v ktorej žijú.

Obec pravidelne podáva žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením a žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením na základe ktorých ÚPSVaR zasiela mesačne tieto dotácie na účet obce pre deti z rodín v hmotnej núdzi a 2x ročne dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa.

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť u sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi žijú často na hranici životného minima.

4. Súčasný stav

Obec Mlynčeka pri poskytovaní sociálnych služieb a sociálnej pomoci postupuje v zmysle platných zákonov, najmä Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a jeho ďalších noviel (ďalej len „zákon“), Zákon č.599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a jeho ďalších noviel, Zákon č.416/2001 Z.z. a prechode niektorých kompetencií na obce a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a jeho ďalších noviel.

V súčasnosti obec v sociálnej oblasti zabezpečuje resp. sprostredkuje:

- poradenstvo v základných oblastiach sociálnej práce
- poskytovanie finančnej pomoci formou jednorazových dávok
- pobytovú formu v sociálnych zariadeniach s celoročným pobytom

Poskytovanie finančnej pomoci formou jednorazových dávok.

Poskytovateľom jednorazovej finančnej výpomoci je obec. Poskytuje sa za účelom zmiernenia nepriaznivej sociálnej a finančnej situácie občanovi, ktorý sa ocitol v stave núdze a tento stav nie je schopný vyriešiť sám, resp. za pomoci rodiny.

Druhy sociálnej dávky:

- jednorazový príspevok

Sociálne služby v oblasti sociálnoprávnej kurately a ochrany detí

Problematika tejto služby sa týka detí, ktoré potrebujú ochranu. Účelom Zákona 305/2002 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v znení neskorších zmien a doplnkov je zabezpečenie predchádzaniu vzniku krízových situácií v rodine, ochrana práv, predchádzanie porúch psychického vývinu, fyzického a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zabezpečenie zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov.

Sociálno-právna ochrana je súbor opatrení na zabezpečenie:

- ochrany dieťaťa
- výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí
- náhradného prostredia, ak nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine.

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv obec aj bez vedomia svojich rodičov alebo osoby, ktorá sa bezprostredne o dieťa stará. Tým nie sú dotknuté práva a povinnosti rodičov, vyplývajúceho z rodičovských práv a povinností. Rodič, ktorý sa o dieťa stará má rovnaké právo požiadať obec o pomoc.

Obec poskytne pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. Obec spolupracuje s odborom sociálnej vecí a rodiny pri ÚPSVaR v Kežmarku a najmä z jeho oddelením sociálnej kurately.

5. Zabezpečenie starostlivosti o občana

1.) RODINA

Jednou zo základných funkcií a poslání **rodiny** je ochranná funkcia, ktorej súčasťou je postarať sa o svojich slabších a na pomoc odkázaných členov. Zabezpečiť starostlivosť o svojich rodičov je jednou zo základných **morálnych a etických požiadaviek**, kladených na dospelé deti. **Zákon č. 36/2005 o rodine** hovorí o vyživovacej povinnosti detí voči rodičom. § 66 hovorí, že deti, ktoré sú schopné sami sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

2.) VEREJNÝ POSKYTOVATEĽ

Nie každá rodina je schopná postarať sa o svojho na pomoc odkázaného člena. Tu by mala prísť na pomoc spoločnosť, ktorá rôznymi formami sociálnej pomoci pomáha riešiť túto pre rodinu veľmi náročnú a zaťažujúcu situáciu. Teda, ak rodina nie je schopná poskytnúť túto starostlivosť môže osloviť **verejného poskytovateľa** v našom dostupnom a blízkom okolí (Zariadenie pre seniorov a Zariadenie opatrovateľskej služby Kežmarok, Zariadenie opatrovateľskej služby Spišská Belá - Strážky).

3.) NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ

V prvom rade je potrebné hľadať riešenie v prvých dvoch možnostiach. Neverejný poskytovateľ môže túto starostlivosť o občana poskytnúť len v tom prípade, ak o túto službu obec Mlynčeky sama písomne požiada.

6. Ciele rozvoja sociálnych služieb

Cieľ komunitného plánovania predstavuje súhrn identifikovaných potrieb cieľových skupín komunity obcou Mlynčeky ako určitý model riešenia problémov súčasného stavu a jeho následkov v oblasti sociálnych služieb.

Súhrnným cieľom je rozšíriť sieť sociálnych služieb a zvýšiť efektivitu poskytovaných služieb v obci.

Dlhodobé ciele z hľadiska ich obsahu sledujú nasledovné oblasti zmien:

- kvalitatívne zmeny existujúcich prvkov a vzťahov sociálnych služieb – poradenstvo
- kreovanie nových prvkov sociálnych služieb, ktoré doteraz vôbec nepôsobili alebo pôsobili len sporadicky napr. pranie, žehlenie, stravovanie (v novom zariadení)
- organizačné zmeny – skoordinať subjekty poskytujúce sociálne služby a zefektívniť ich činnosť.

7. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Časový plán popisuje aktivity, ktoré je potrebné realizovať pre naplnenie cieľov a opatrení. Určuje termín realizácie, zodpovedné subjekty a predpokladané zdroje financovania.

Aktivity:

1. Analýza a vyhodnotenie potrieb obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb 1x ročne
2. Zabezpečenie stravovania rozvozom stravy pre seniorov a ZŤP prieběžne
3. Zabezpečenie sociálneho poradenstva prieběžne
4. Zabezpečenie vzdelávacích aktivít pre poskytovateľov sociálnych služieb prieběžne

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú obyvatelia a tiež orgány obce. Od občanov sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb a od orgánov obce sa očakáva podpora požiadavkám občanov v celej tejto oblasti.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- ak sa získajú finančné prostriedky na konkrétne potreby
- z dôvodu nových príležitostí

Časový horizont vyhodnocovania Komunitného plánu.

Obecné zastupiteľstvo Mlynčeka v prípade potreby bude na svojom zasadnutí aplikovať zistené požiadavky a návrhy do Komunitného plánu sociálnych služieb obce.

8. Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej situácii, pri sociálnom začleňovaní v ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožnenia ich zapojenia do bežného života. Jednou zo základných funkcií rodiny je postarať sa o svojho blížneho. Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život.

Tento Komunitný plán sociálnych služieb 2018-2023 schválilo obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 16.05.2018 uznesením č. 37/2R/2018.

Týmto Komunitným plánom sa ruší a nahrádza Komunitný plán sociálnych služieb 2016 – 2021 zo dňa 25.04.2016.

Tento Komunitný plán nadobúda účinnosť pätnástym dňom od dňa jeho vyvesenia.

V Mlynčekom, dňa 23.04.2018

Milena Svocáková
starostka obce